



MEDICINFORBRUG - MONITORERING

2019

Cannabisprodukter – monitorering af brugen

4. kvartal 2018



SUNDHEDSDATA-
STYRELSEN

Brug af cannabisprodukter siden starten af forsøgsordningen med medicinsk cannabis

Som led i implementering af den 4-årige forsøgsordning med medicinsk cannabis, som trådte i kraft pr. 1. januar 2018, igangsættes løbende monitorering af forsøgsordningen på baggrund af data fra Sundheds- og Ældreministeriets styrelser¹ (1,2,3,4,5).

I denne kvartalsvise monitorering belyser Sundhedsdatastyrelsen udbredelsen af forbrug og anvendelse af cannabisprodukter. Ved cannabisprodukter forstås dels cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis, dels magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis, godkendte lægemidler indeholdende cannabis samt lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis.

På baggrund af indberetninger om salgsoplysninger til Lægemiddelstatistikregisteret², gives i denne monitorering et overblik over udbredelsen af salget af cannabisprodukter til og med 4. kvartal 2018.

Opgørelserne samlet for 4. kvartal 2018 viser:

- I alle regioner sælges cannabisprodukter overvejende via receptsalg i primærsektoren
- I løbet af forsøgsordningens første år er der indløst 6.778 recepter på cannabisprodukter til 2.321 borgere
- I 4. kvartal 2018 er der indløst 2.351 recepter på cannabisprodukter til 1.336 borgere
- I 4. kvartal 2018 er der indløst 1.329 recepter på cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis til 765 borgere
- I 4. kvartal 2018 har flest borgere (765) nu indløst recept på cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis (1.329 recepter)
- I 4. kvartal 2018 har Region Sjælland det højeste mængdesalg af cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis
- I 4. kvartal 2018 har Region Hovedstaden det højeste mængdesalg af magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis
- Det er flest borgere i aldersgruppen 42-64 år, der har indløst recept på cannabisprodukter og ligeledes, når der kun ses på cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis
- Flest borgere har indløst første recept på cannabisprodukter, der er udskrevet af en speciallæge
- Cannabisprodukterne i forsøgsordningen med medicinsk cannabis er primært givet 'mod neuropatiske smerter' (nervesmerter)

¹ Jf. L57 Forslag til lov om forsøgsordning med medicinsk cannabis, bemærkninger til lovforslaget pkt. 2.8, http://www.ft.dk/ripdf/samling/20171/lovforslag/l57/20171_l57_som_fremsat.pdf.

² Lægemiddelstatistikregisteret indeholder bl.a. oplysninger om salg af cannabisprodukter via danske apoteker i primær- og sygehussektor.

Udbredelsen af cannabisprodukter i primær- og sygehussektor

Receptsalg i primærsektoren driver mængdesalg

Mængdesalget af cannabisprodukter er opgjort for hhv. primær- og sygehussektor i mg aktivt stof på baggrund af beregning ud fra produkternes styrke, for at kunne sammenligne mængdesalget på tværs af regioner. Mængdesalget er fordelt på regioner og cannabisprodukt³, herunder:

- Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis,
- Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis⁴,
- Godkendte lægemidler indeholdende cannabis
- Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis⁴.

I løbet af 4. kvartal 2018 er der kommet et nyt cannabisprodukt omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis. Det nye produkt er en urtete.

Det totale mængdesalg af cannabisprodukter er fortsat drevet af receptsalg i primærsektoren. Et år efter igangsættelsen af forsøgsordningen med medicinsk cannabis kan 95 pct. af det totale mængdesalg af cannabisprodukter henføres til primærsektoren, hvor der i alt er solgt 11,2 kg aktivt stof, uanset type af cannabisprodukt. Mængdesalget af cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis udgør 4 kg aktivt stof, hvoraf 44 pct. (1,8 kg aktivt stof) er solgt i 4. kvartal 2018. Det samlede mængdesalg af cannabisprodukter i sygehussektoren er 0,6 kg aktivt stof og ligger generelt lavt i alle kvartaler i 2018.

I 4. kvartal 2018 er der i primærsektoren mængdemæssigt solgt næsten lige meget af magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis (42 pct.) og cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis (41 pct.). Andelen af mængdesalget af godkendte lægemidler indeholdende cannabis udgør 11 pct., mens lægemidler på udleveringstilladelse udgør 1 pct. af mængdesalget (data ikke vist).

Helt overordnede set er der i alle fem regioner i primærsektoren et salg af cannabisprodukter. Når mængdesalget af de enkelte cannabisprodukter opgøres i mg aktivt stof pr. 1.000 indbyggere, som vist i tabel 1, har Region Hovedstaden efterfulgt af Region Sjælland i 4. kvartal 2018 (og også når der ses på hele 2018) det største mængdesalg i primærsektoren af magistrelt fremstillet lægemidler indeholdende cannabis. I alle regioner med undtagelse af Region Sjælland er der en stigning i salget fra 3. til 4. kvartal 2018. Forbruget vil formentlig fortsætte med at stige

³ En oversigt over hvilke cannabisprodukter, der indgår i de respektive produkttyper kan findes af [Afgrensning](#)

⁴ For produkttyperne 'Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis' og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis' gælder det, at specifikke varenumre er oprettet henover perioden januar 2017 til og med december 2018. Der må forventes en vis periode for implementering af korrekt indberetning på et nyt tildelt varenummer, og produkter kan ligeledes have været solgt før tildeling af et specifikt varenummer. Et eventuelt salg før ibrugtagning af specifikke oprettede varenumre er dog ikke muligt at se af de indberettede oplysninger til Lægemedelstatistikregisteret.

lidt endnu alene på den baggrund, at en stigning må forventes for produkter, der initialt får registreret forbruget på et samlevarenummer og, som overgår til et selvstændigt varenummer.

I hele 2018 samt i 4. kvartal 2018 har Region Sjælland igen det højeste mængdesalg af cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis efterfulgt af Region Hovedstaden. Der er i alle regioner en stigning i salget fra 3. til 4. kvartal 2018, jf. tabel 1, men det formodes ikke kun at bero på øget detaljering af indberetning, som det er tilfældet for magistrelt fremstillede lægemidler.

Godkendte lægemidler indeholdende cannabis sælges primært i Region Syddanmark. Dette ses både ved opgørelse på kvartaler og år, jf. tabel 1. I Region Nordjylland og Region Sjælland er der fra 3. til 4. kvartal 2018 en stigning i mængdesalget af godkendte lægemidler indeholdende cannabis, mens der er et fald i Region Midtjylland. I Region Hovedstaden og Region Syddanmark er mængdesalget uændret fra 3. til 4. kvartal 2018 jf. tabel 1.

Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende medicinsk cannabis fremgår med det laveste mængdesalg i primærsektoren i 2018. I Region Sjælland er der en mindre stigning fra 3. til 4. kvartal 2018, mens der er uændret mængdesalg i de øvrige regioner i samme periode, jf. tabel 1. Region Nordjylland og Region Syddanmark har ikke registreret noget salg i 4. kvartal 2018.

På sygehuse anvendes cannabisprodukter i alle regioner bortset fra Region Sjælland. Det primære forbrug på sygehusene er af magistrelt fremstillet lægemidler indeholdende cannabis. I 4. kvartal 2018 er mængdesalget fortsat størst i Region Hovedstaden, hvor der er solgt 105 mg aktivt stof pr. 1.000 indbyggere.

Godt 1/3 af mængdesalget af alle cannabisprodukter solgt i sygehussektoren er i løbet af forsøgsordningens første år solgt til afdelinger på privatsygehuse i Region Hovedstaden, Region Nordjylland og Region Syddanmark. Efter implementering af forsøgsordningen med medicinsk cannabis er cannabisprodukterne omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis udelukkende solgt til private sygehuse i 1. og 3. kvartal 2018 (data ikke vist).

Tabel 1 Mængdesalg opgjort i mg aktivt stof pr. 1.000 indbyggere i primær- og sygehussektor fordelt på cannabisprodukt og region for perioden 4. kvartal 2017 til 4. kvartal 2018.

Sektor	Cannabisprodukt**	Region	År og kvartal					År*
			2017-4	2018-1	2018-2	2018-3	2018-4	
Primær	Forsøgsordning***	Hovedstaden	n/a	97,3	174,9	227,9	440,2	940,3
		Midtjylland	n/a	39,9	96,4	90,1	167,7	394,1
		Nordjylland	n/a	44,7	85,6	86,8	139,6	356,7
		Sjælland	n/a	110,1	258,9	340,7	571,1	1.280,8
		Syddanmark	n/a	62,7	84,9	109,4	157,2	414,2
	Magistrel	Hovedstaden	167,0	294,5	367,9	367,9	472,1	1.502,4
		Midtjylland	18,5	91,3	99,2	145,9	271,2	607,6
		Nordjylland	17,4	24,9	36,4	30,6	89,9	181,8
		Sjælland	119,5	292,1	315,0	390,6	339,3	1.337,1
		Syddanmark	31,8	51,3	113,6	86,9	158,1	409,9
	Godkendt	Hovedstaden	41,3	70,2	68,5	49,6	48,8	237,1
		Midtjylland	41,8	41,6	62,9	60,6	55,8	220,9
		Nordjylland	103,6	124,5	87,4	95,3	103,3	410,4
		Sjælland	50,6	59,8	82,2	52,3	65,4	259,7
		Syddanmark	58,9	124,0	112,5	139,3	139,3	515,0
	Udleveringstilladelse	Hovedstaden	1,7	2,4	4,1	5,4	5,3	17,3
		Midtjylland	2,5	2,7	4,1	2,5	2,5	11,9
		Nordjylland	4,6	1,8	1,5	3,1	.	6,4
		Sjælland	1,6	5,9	8,6	5,4	7,7	27,7
		Syddanmark	1,1	1,5	0,4	0,2	.	2,1
Sygehus	Forsøgsordning***	Hovedstaden	.	0,8	.	.	0,5	1,3
		Midtjylland	.	.	0,5	0,5	.	1,1
		Nordjylland
		Sjælland
		Syddanmark	.	.	.	1,2	.	1,2
	Magistrel	Hovedstaden	14,6	65,1	84,4	71,2	128,8	349,3
		Midtjylland	0,4	0,2	.	.	.	0,2
		Nordjylland	.	.	.	1,7	.	1,7
		Sjælland
		Syddanmark	5,0	6,1	1,2	0,4	1,1	8,8
	Godkendt	Hovedstaden	.	.	0,9	.	.	0,9
		Midtjylland
		Nordjylland
		Sjælland
		Syddanmark	.	1,3	1,3	.	1,3	3,8
	Udleveringstilladelse	Hovedstaden	.	0,2	2,5	3,3	2,1	8,1
		Midtjylland	.	.	0,1	0,1	.	0,2
		Nordjylland
		Sjælland
		Syddanmark	.	0,1	0,1	0,1	0,1	0,5

Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregisteret (opdateret til og med september 2018).

Note: *I denne kolonne er mængden beregnet i mg stof pr. 1.000 indbyggere for hele året.
 ** For læsevenlighedens skyld er der for cannabisprodukterne anvendt følgende termer i tabellen: 'Forsøgsordning', 'Magistrel', 'Godkendt' og 'Udleveringstilladelse', som står for hhv.: 'Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis', 'Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis', 'Godkendte lægemidler indeholdende cannabis', og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis'. For yderligere specifikation henvises til [Afgrænsning](#).
 *** Der foreligger ikke tal fra 4. kvartal 2017, da forsøgsordningen først trådte i kraft i januar 2018.
 Mængdesalget af de enkelte produkttyper er opgjort i mg aktivt stof pr. 1.000 indbyggere på baggrund af beregning ud fra produkternes styrke, for at kunne sammenligne mængdesalget på tværs af regioner.
 '.' angiver, at der ikke er noget salg af medicinsk cannabis.

Cannabisprodukter købes primært af voksne over 42

Tabel 2 viser antallet af unikke borgere, der siden starten af forsøgsordningen med medicinsk cannabis har indløst recept på cannabisprodukter, og antallet af indløste recepter fordelt på type af cannabisprodukt⁵. Borgere kan have indløst recept på flere af de i tabellen nævnte cannabisprodukter, hvorved de vil tælle med flere gange i tabellen. Yderligere er der borgere, som har indløst flere recepter på samme type af cannabisprodukt. I modsætning til de forudgående kvartaler, er der i 4. kvartal 2018 flest borgere (765), der har indløst recept på cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis, jf. tabel 2. Mere end halvdelen af alle recepter (57 pct.) er på cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis. Samtidig er der i 4. kvartal 2018 mængdemæssigt solgt næsten lige meget af magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis og cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen (data ikke vist). Dette betyder, at den gennemsnitlige mængde, der bliver solgt pr. recept er lavere ved cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen end for magistrelt fremstillede produkter.

Tabel 2 Antal borgere og indløste recepter på cannabisprodukter fordelt på type af produkt for perioden 1. til 4. kvartal 2018.

	Cannabisprodukt*	År og kvartal				Hele Perioden
		2018- 1	2018- 2	2018- 3	2018- 4	
Antal borgere	Forsøgsordning	225	323	397	765	1.211
	Magistrel	365	451	460	453	951
	Godkendt	143	133	133	128	259
	Udleveringstilladelse	24	25	25	23	40
	Cannabisprodukter, i alt **	740	911	995	1.336	2.321
Antal recepter	Forsøgsordning	407	585	630	1.329	2.951
	Magistrel	587	730	737	781	2.835
	Godkendt	210	200	188	194	792
	Udleveringstilladelse	46	56	51	47	200
	Cannabisprodukter, i alt **	1.250	1.571	1.606	2.351	6.778

⁵ Recepter kan være udskrevet af sygehuslæger men indgår, grundet indløsning på et primært apotek, som en del af primærsektoren.

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregisteret (opdateret til og med december 2018).

Note: Nogle borgere har indløst recepter på flere cannabisprodukter. Herudover er der borgere, som har indløst flere recepter på samme cannabisprodukt. Derfor må antal borgere ikke summeres for forskellige kvartaler. Et samlet estimat er angivet under kolonnen 'Hele perioden'.

* For læsevenligheds skyld er der for cannabisprodukterne anvendt følgende termer i tabellen: 'Forsøgsordning', 'Magistrel', 'Godkendt' og 'Udleveringstilladelse', som står for hhv.: 'Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis', 'Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis', 'Godkendte lægemidler indeholdende cannabis', og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis'. For yderligere specifikation henvises til [Afgrensning](#).

**Optælling af antal borgere, der har indløst recept på mindst én type produkt indeholdende cannabisprodukt.

Ses der på hele perioden uden opdeling i kvartaler er der i løbet af 2018 indløst i alt 6.778 recepter på cannabisprodukter til 2.321 unikke borgere⁶. Heraf er der indløst 2.951 recepter på cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis til 1.211 borgere. Mere end halvdelen af borgerne, der i 2018 får cannabisprodukter, har dermed fået recepter på cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis, jf. tabel 2, men mængdesalget af disse udgør blot 36 pct. af det totale mængdesalg for cannabisprodukter i 2018 (data ikke vist).

Det er fortsat borgere i alderen 42-64 år, der primært indløser recept på cannabisprodukter efterfulgt af de 65+-årige. Dette gør sig ligeledes gældende, når der ses på de enkelte typer af cannabisprodukter med undtagelse af magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis og lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis, hvor der stort set er lige mange borgere blandt de 42-64- og 65+-årige, jf. tabel 3. Halvdelen af recepterne er indløst af de 42-64-årige, mens 36 pct. af recepterne er indløst af borgere over 64 år. Forsøgsordningens cannabisprodukter bliver første gang solgt til 0-17-årige i 4. kvartal 2018. Det er dog færre end 5 børn, jf. tabel 3. Borgere i én aldersgruppe i tabel 3 kan godt have indløst recept på flere forskellige typer af cannabisprodukter.

Tabel 3 Antal borgere og indløste recepter på cannabisprodukter fordelt på aldersgrupper og type af cannabisprodukt for perioden 1. til 4. kvartal 2018.

Aldersgruppe	Cannabisprodukt*	Antal borgere	Antal recepter
Børn 0-17 år	Forsøgsordning	<5	<5
Voksne, yngre 18-41 år	Forsøgsordning	199	510
	Magistrel	93	247
	Godkendt	34	117
	Udleveringstilladelse	<5	33
Voksne, ældre 42-64 år	Forsøgsordning	554	1.489
	Magistrel	425	1.354
	Godkendt	160	479
	Udleveringstilladelse	17	87
Ældre, 65+ år	Forsøgsordning	455	949
	Magistrel	433	1.234
	Godkendt	65	196
	Udleveringstilladelse	19	80

⁶ Nogle borgere har indløst recepter på flere cannabisprodukter. Disse borgere er kun talt med én gang i opgørelsen.

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregisteret (opdateret til og med december 2018).

Note: Nogle borgere har indløst recepter på flere cannabisprodukter. Herudover er der borgere, som har indløst flere recepter på samme cannabisprodukt.

Alder er tildelt ud fra første recept på et hvilket som helst medicinsk cannabis produkt i løbet af et år.

* For læsevenligheden skyld er der for cannabisprodukterne anvendt følgende termer i tabellen: 'Forsøgsordning', 'Magistrel', 'Godkendt' og 'Udleveringstilladelse', som står for hhv.: 'Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis', 'Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis', 'Godkendte lægemidler indeholdende cannabis', og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis'. For yderligere specifikation henvises til [Afgrensning](#).

I løbet af 2018 har flere kvinder (62 pct.) end mænd indløst recept på cannabisprodukter. Denne fordeling mellem kvinder og mænd gælder ligeledes for indløste recepter på cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis (data ikke vist).

Flest borgere får første recept på et cannabisprodukt fra speciallæge

Sundhedsdatastyrelsen har set på hvilken lægetype⁷, der har udskrevet borgeres første recept på et cannabisprodukt. Helt generelt udskriver speciallæger første recept til næsten halvdelen (49 pct.) af alle nye brugere. Sygehuslæger udskriver første recept til 21 pct. af de nye brugere, mens de alment praktiserende læger udskriver første recept til 12 pct. af de nye brugere⁸ (data ikke vist). Her er der ikke set på hvilket cannabisprodukt, lægerne har udskrevet recept på.

Tabel 4 viser hvilken lægetype, der opstarter borgere i behandling med cannabisprodukter. Godt halvdelen af borgerne, der opstarter behandling under forsøgsordningen med medicinsk cannabis, får første recept af en speciallæge (59 pct.). Knap halvdelen af borgerne, der opstarter behandling med magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis får første recept fra speciallæge (47 pct.). Godkendte lægemidler indeholdende cannabis opstartes stort set kun af sygehuslægerne (97 pct.). Det er også sygehuslægerne, der hyppigst opstarter nye brugere af lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis (76 pct.).

I tabellen ses desuden, at speciallæger stort set kun opstarter borgere i behandling med cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis samt magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis. Alment praktiserende læger og sygehuslæger opstarter borgere i behandling med alle cannabisprodukter.

⁷ Lægetyperne er klassificeret overordnet i grupper ud fra det hovedspeciale, der er tilknyttet praksis (ydernummer) i Yderregisteret. Sygehuslæger er klassificeret i en egen gruppe.

⁸ De resterende 18 pct. af borgerne får udskrevet første recept fra lægetypen 'Andet, inkl. læge uden ydernummer', hvilket dækker over 'Erstatningskode', 'Fiktive' og 'Øvrigt/ukendt' i Yderregisteret. Se tabel 8 i [Afgrensning](#).

Tabel 4 Antal borgere med første receptindløsning på medicinsk cannabis fordelt på lægetype og produkttype for perioden 1. til 4. kvartal 2018.

Lægetype*	Cannabisprodukt**	Antal borgere
Speciallæge	Forsøgsordning	720
	Magistrel	401
	Godkendt	<5
	Udleveringstilladelse	.
Sygehuslæge	Forsøgsordning	112
	Magistrel	181
	Godkendt	143
	Udleveringstilladelse	19
Alment praktiserende læge	Forsøgsordning	143
	Magistrel	114
	Godkendt	<5
	Udleveringstilladelse	5
Andet, inkl. læge uden ydernummer	Forsøgsordning	237
	Magistrel	156
	Godkendt	.
	Udleveringstilladelse	<5

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregisteret (opdateret til og med december 2018) og Yderregistret (opdateringsdato 05. februar 2019).

Note: '.' angiver, at ingen nye borgere har indløst først recept på cannabis produktet udskrevet af den pågældende lægetype. Samme borger kan godt optræde under flere forskellige lægetyper eller cannabisprodukter med første recept.

*Lægetyperne er klassificeret overordnet i grupper ud fra det hovedspeciale, der er tilknyttet praksis i Yderregisteret. Sygehuslæger er klassificeret i en egen gruppe. De enkelte specialiteter i hver lægetype kan findes i [Afgrensning](#).

** For læsevenlighedens skyld er der for cannabisprodukterne anvendt følgende termer i tabellen: 'Forsøgsordning', 'Magistrel', 'Godkendt' og 'Udleveringstilladelse', som står for hhv.: 'Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis', 'Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis', 'Godkendte lægemidler indeholdende cannabis', og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis'. For yderligere specifikation henvises til [Afgrensning](#).

Læger i alle regioner udskriver cannabisprodukter

Læger i alle regioner udskriver recepter på cannabisprodukter. Dette fremgår af tabel 5, der opsummerer antallet samt andelen af receptudstedere i hver region fordelt på cannabisprodukter for forsøgsordningens første år⁹. Herudover er der tilføjet en særskilt kolonne, hvor receptudstedere blot indgår, hvis de har udskrevet mindst én type cannabisprodukt. Da lægepraksis/sygehusafdelinger i regionerne ofte udskriver recepter på flere typer af cannabisprodukter, er der en difference i kolonnen 'I alt' og 'Mindst én produkttype'.

⁹ Tabellen er lavet på baggrund af unikke ydernumre og sygehusafdelingskoder. Sygehuslæger er koblet til den region, hvori sygehuset hører hjemme, ligesom ydernummerets placering bestemmer, hvilken region det henføres til. Ydernummer eller sygehusafdelingskode kan dække flere læger. Såfremt flere læger er tilknyttet samme praksis eller samme sygehusafdeling, vil de ofte have det samme ydernummer eller den samme sygehusafdelingskode.

Tabel 5 Antal receptudstedere af cannabisprodukter fordelt på type af cannabisprodukt og regioner for perioden 1. til 4. kvartal 2018.

Region	Cannabisprodukt***					Mindst én produkttype (%)*
	Forsøgsordning (%)*	Magistrel (%)*	Godkendt (%)*	Udleveringstilladelse (%)*	I alt**	
Hovedstaden	59 (32)	121 (50)	26 (35)	17 (40)	223	185 (40)
Midtjylland	28 (15)	33 (14)	11 (15)	8 (19)	80	72 (16)
Nordjylland	23 (13)	15 (6)	6 (8)	2 (5)	46	37 (8)
Sjælland	26 (14)	47 (19)	12 (16)	12 (28)	97	84 (18)
Syddanmark	48 (26)	27 (11)	19 (26)	4 (9)	98	81 (18)
Hovedtotal	184 (100)	243 (100)	74 (100)	43 (100)	544	459 (100)

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregisteret (opdateret til og med december 2018).

Note: *Andelen er beregnet i forhold total antal receptudstedere for hvert cannabisprodukt.

**Receptudstedere kan indgå flere gange i opgørelsen, hvis de udskriver recept på flere cannabisprodukter.

Receptudstedere uden kendt region er ikke medtaget i tabellen (4 pct.).

***For læsevenlighedens skyld er der for cannabisprodukterne anvendt følgende termer i tabellen: 'Forsøgsordning', 'Magistrel', 'Godkendt' og 'Udleveringstilladelse', som står for hhv.: 'Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis', 'Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis', 'Godkendte lægemidler indeholdende cannabis', og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis'. For yderligere specifikation henvises til [Afgrænsning](#).

Andelen af unikke receptudstedere fordeler sig over hele landet. Ligesom i forrige monitorering (5) er der efter første år af forsøgsordningen med medicinsk cannabis flest receptudstedere repræsenteret i Region Hovedstaden (40 pct.) og færrest i Region Nordjylland (8 pct.), når der ses på lægepraksis/sygehusafdelinger, der udskriver cannabisprodukter uanset type af produkt. I de øvrige regioner udgør andelen af receptudstedere 16pct. i Region Midtjylland, 18 pct. i Region Sjælland samt 18 pct. i Region Syddanmark.

Blandt de receptudstedere, der udskriver cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis (184), er 32 pct. (59) fra Region Hovedstaden, mens 13 pct. (23) er fra Region Nordjylland. For magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis, er halvdelen af alle receptudstedere fra Region Hovedstaden (50 pct.), mens 6 pct. er fra Region Nordjylland, jf. tabel 5.

Helt generelt har Region Hovedstaden - i forhold til de øvrige regioner - flest receptudstedere, der udskriver cannabisprodukter. Region Hovedstaden har dog mere end 3 gange flere indbyggere i forhold til Region Nordjylland. I opgørelsen er der ikke sammenholdt med det totale antal af ydernumre i praksissektoren i hver af regionerne, ligesom der ikke er sammenholdt med antallet af sygehusafdelinger i de enkelte regioner.

Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis gives primært mod neuropatiske smerter

Indikationer, der er påført de indløste recepter på cannabisprodukter, er opgjort for forsøgsordningens første år. Dette er gjort på baggrund af receptoplysninger¹⁰ indberettet til Lægemiddelstatistikregisteret.

De tre hyppigst benyttede indikationer på indløste recepter på cannabisprodukter er ligesom i forrige monitorering (5) 'Ingen indikation'¹¹ (61 pct.), 'Mod neuropatiske smerter-forsøgsordning' (21 pct.) og 'Ved multipel sklerose' (6 pct.), jf. tabel 6.

Den højeste andel af indløste recepter registreret med 'Ingen indikation', er recepter på magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis. Disse udgør 67 pct. af antallet af indløste recepter uden angivet indikation. Det forventes dog, at de magistrelt fremstillede lægemidler fra og med januar 2019 vil udgøre en væsentlig mindre del af antallet af recepter uden angivet indikation. Det skyldes forsøgsordningen med elektronisk ordination af magistrelle lægemidler i Fælles Medicinkort (FMK), som trådte i kraft 1. januar 2019. Alle magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis er med i denne forsøgsordning.

Det fremgår af tabel 6, at der for cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis oftest angives den vejledende specifikke cannabisindikation¹², 'mod neuropatiske smerter – forsøgsordning'¹³ (47 pct.). I løbet af forsøgsordningens første år har hele 960 recepter svarende til 33 pct. haft indikation i form af fritekst eller helt manglet en indikation, selvom der i forbindelse med ordningen er oprettet nye indikationer at vælge imellem.

Tabel 6 Antal indløste recepter fordelt på cannabisprodukter fordelt på indikation og type af produkt for perioden 1. til 4. kvartal 2018.

Indikationstekst*	Cannabisprodukt**			
	Forsøgsordning	Godkendt	Magistrel	Udleverings-tilladelse
Ingen indikation	960	252	2.734	158
Mod neuropatiske smerter- forsøgsordning	1.374	8	8	.
Ved multipel sklerose	14	394	.	.
Mod neuropatiske smerter ved cancer	213	<5	.	.
Mod neuropatiske smerter	49	<5	41	35
Mod neuropatiske smerter ved multipel sklerose	114	<5	<5	.

¹⁰ Receptoplysninger vedrørende indikation indberettes til Lægemiddelstatistikregisteret i form af indikationskode. I de tilfælde, hvor der er benyttet fritekstindikation, indberettes denne tekst ikke til Lægemiddelstatistikregisteret.

¹¹ 'Ingen indikation' dækker dels recepter hvor der er benyttet en indikation i form af fritekst eller hvor angivelse af indikationen er manglende.

¹² Vejledende specifikke cannabisindikationer, er 7 indikationer, som det af Lægemiddelstyrelsen er vurderet relevant at behandle med medicinsk cannabis ifølge 'Vejledning om lægers behandling af patienter med medicinsk cannabis omfattet af forsøgsordningen'. Disse indikationer har egne indikationskoder.

¹³ Sundhedsdatastyrelsen har i dette Medicinforbrug - Monitorering tilføjet ' - forsøgsordning' til indikationsnavnet for indikationskoden, da denne ellers kunne forveksles med en anden indikationskode ligeledes med navnet 'mod neuropatiske smerter'.

Indikationstekst*	Cannabisprodukt**			
	Forsøgs- ordning	Godkendt	Magistrel	Udleverings- tilladelse
Mod kvalme og opkastning ved kemoterapi	88	7	<5	.
Mod spasticitet ved multipel sklerose	23	71	.	.
Mod neuropatiske smerter ved rygmarvsskade	64	<5	<5	.
Mod smerter	5	8	14	7
Mod spasticitet ved rygmarvsskade	20	13	.	.
Smertestillende	24	.	<5	.
Mod spasticitet	<5	12	.	.
Mod stærke smerter	.	.	10	.
Mod muskelkramper	.	.	7	.
Mod kvalme	.	.	7	.
Mod bindevævssygdom	.	6	.	.
Mod Hortons hovedpine	.	<5	.	.
Mod spasmer	.	<5	.	.
Ved trigeminusneuralgi	.	.	<5	.
Mod tics	.	<5	.	.
Mod Parkinsons sygdom	.	.	<5	.
Mod dystoni	.	<5	.	.
Ved dissemineret sklerose	.	<5	.	.
Over for allergi	<5	.	.	.
Mod angst	.	<5	.	.
Mod epilepsi	<5	.	.	.
I alt	2.951	792	2.835	200

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregisteret (opdateret til og med september 2018).

Note: '.' angiver, at ingen borgere har indløst recept på cannabisprodukter med den nævnte indikationstekst. 'Ingen indikation' dækker manglende eller indikation i form af fritekst, som ikke indberettes til Lægemiddelstatistikregisteret. I indberettet data er der to varianter af indikationsteksten 'Mod neuropatiske smerter' registreret under to forskellige indikationskoder. For at skelne brugen af de to indikationskoder, er teksten for den ene kode i denne Medicinforbrug - Monitorering omdøbt til 'Mod neuropatiske smerter - forsøgsordning'

* Vejledende specifikke cannabisindikationer, jf. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=196792>, er i tabellen fremhævet med grøn baggrund.

** For læsevenlighedens skyld er der for cannabisprodukterne anvendt følgende termer i tabellen: 'Forsøgsordning', 'Magistrel', 'Godkendt' og 'Udleveringstilladelse', som står for hhv.: 'Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis', 'Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis', 'Godkendte lægemidler indeholdende cannabis', og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis'. For yderligere specifikation henvises til [Afgrænsning](#). Antal recepter <5 er angivet som '<5' for at indikere, at der er tale om små og usikre tal.

Afgrænsning

Denne MedicinForbrug – Monitorering er afgrænset til at omhandle de produkter, som til og med 4. kvartal 2018 var optaget i - og kunne ordineres til patienter omfattet af - forsøgsordningen med medicinsk cannabis. Inkluderet er desuden andre cannabisprodukter, som omfatter magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis, godkendte lægemidler indeholdende cannabis samt lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis. De specifikke produkter under hvert cannabisprodukt er listet nedenfor i tabel 7.

Tabel 7 Cannabisprodukter.

Cannabis- produkt*	Produktspecifikation
Forsøgsord- ning	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bediol 'CannGros', urtete, 63+80 mg/g, pakningsstørrelse 5 g (N02BG10) ➤ Bedrocan 'CannGros', urtete, 220 mg/g, pakningsstørrelse 5 g (N02BG10) ➤ CBD DROPS 'STENOCARE', oral opløsning <2+25 mg/ml, pakningsstørrelse 40 ml (N02BG10) ➤ 1:1 DROPS 'STENOCARE', oral opløsning 12,5+12,5 mg/ml, pakningsstørrelse 40 ml (N02BG10) ➤ THC DROPS 'STENOCARE', oral opløsning 25+<2 mg/ml, pakningsstørrelse 40 ml (N02BG10) ➤ Bedica 'CannGros', urtete, 140+<10 mg/g, pakningsstørrelse 5 g (N02BG10)
Godkendt	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sativex, mundhulespray, opløsning, 27+25 mg/ml, pakningsstørrelse 3 x 10 ml (N02BG10)
Magistrel	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dronabinol (THC), orale dråber, 25 mg/ml, pakningsstørrelse 3 ml. Denne findes også i 10 ml hhv. 30 ml. (A04AD10) ➤ Dronabinol (THC), kapsler, 2,5 mg, pakningsstørrelse 60 stk. (A04AD10) ➤ Dronabinol /cannabidiol (THC/CBD), kapsler, 2,5/5mg, pakningsstørrelse 50 stk. (N02BG10) ➤ Cannabidiol (CBD), orale dråber, 10 mg/ml, pakningsstørrelse 10 ml. Denne findes også i 100 ml. (N03AX24) ➤ Cannabidiol (CBD), orale dråber, 50 mg/ml, pakningsstørrelse 10 ml. Denne findes også i 30 ml. (N03AX24) ➤ Cannabidiol (CBD), orale dråber, 100 mg/ml, pakningsstørrelse 30 ml. (N03AX24) ➤ Cannabidiol (CBD), orale dråber, 300 mg/ml, pakningsstørrelse 30 ml. (N03AX24) ➤ Cannabidiol (CBD), tabletter, 10 mg, pakningsstørrelse 50 stk. (N03AX24)
Ud- leverings- tilladelse	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Marinol, kapsler, 2,5 mg, 60 stk. (A04AD10). ➤ Nabilone, kapsler, 1 mg, 20 stk. (A04AD11).

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregisteret.

Note *For læsevenligheds skyld er der for cannabisprodukterne anvendt følgende termer i tabellen: 'Forsøgsordning', 'Magistrel', 'Godkendt' og 'Udleveringstilladelse', som står for hhv.: 'Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis', 'Magistrel fremstillede lægemidler indeholdende cannabis', 'Godkendte lægemidler indeholdende cannabis', og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis'.

Ved opgørelse af mængdesalget af cannabisprodukter, er perioden udvidet og dækker salg fra 4. kvartal 2017 til og med 4. kvartal 2018. Dette er for at se på udviklingen i mængdesalget af cannabisprodukter også op til forsøgsordningens ikrafttrædelse. Det er dog kun mængdesalget af cannabisprodukter, der ikke er omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis, der medgår i 4. kvartal 2017.

I tabel 1 er mængdesalget af de cannabisprodukter opgjort i mg aktivt stof pr. 1.000 indbyggere på baggrund af beregning ud fra produkternes styrke, for at kunne sammenligne mængdesalget på tværs af regioner. Eftersom cannabisprodukterne har varierende styrker, vil en opgørelse i antal solgte pakninger ikke give mulighed for korrekt sammenlignelighed af mængdesalget på tværs af regioner. Cannabisprodukterne omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis har desuden ikke en tildelt defineret døgn dosis (DDD¹⁴) -værdi. For godkendte lægemidler indeholdende cannabis er den af WHO angivne

¹⁴ DDD, Defineret Døgn Dosis. Defineres af WHO som den antagne gennemsnitlige vedligeholdelsesdosis pr dag for en voksen når lægemiddelstoffet benyttes på dets hovedindikation.

DDD¹⁵ omregnet til mg aktivt stof, således at mængdesalget af denne produkttype ligeledes kan vises i tabel 1.

For så vidt angår magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis samt lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis, skal det bemærkes, at specifikke varenumre til indberetning af salg er oprettet henover perioden januar 2017 til og med december 2018. Salget har forinden været indberettet på et samlevarenummer. Der må forventes en vis periode for implementering af korrekt indberetning på et nyt tildelt varenummer. Produkter kan ligeledes have været solgt før tildeling af et specifikt varenummer. Et eventuelt salg før ibrugtagning af specifikke oprettede varenumre er dog ikke muligt at se af de indberettede oplysninger til Lægemiddelstatistikregisteret. Specifikke varenumre til brug for indberetning oprettes løbende af Sundhedsdatastyrelsen efter anmodning fra bl.a. apoteker, og forbrug kan kun monitoreres i det omfang, hvor de specifikke varenumre anvendes. Ydermere er fra 1. januar 2019 igangsat FMKs forsøgsordning om elektronisk ordination af magistrelle lægemidler, hvilket bl.a. forventes at øge sikkerheden for overførsel af korrekt data. Herudover forventes andelen af recepter uden indikation af falde væsentligt.

Fra sygehussektoren modtages indberetninger til Lægemiddelstatistikregisteret vedrørende salg til både Udleveringstilladelse offentlige sygehuse samt til privatsygehuse. Indberetningen foregår alene på sygehusafdelingsniveau, og det er derfor ikke muligt at opgøre salget til antal personer i sygehussektoren.

Specialetyper, der indgår i de respektive lægetyper, er listet i tabel 8 nedenfor.

Tabel 8 Gruppering af specialetyper

Lægetype	Specialetyper fra Yderregistret
Speciallæge	'Anæstesiologi', 'Intern medicin', 'Neuromedicin', 'Psykiatri', 'Reumatologi (Fysiurgi)' og 'Ørelægehjælp' (privat praktiserende)
Sygehuslæge	Hospitalslæge
Alment praktiserende læge	'Almen lægegerning', 'Vagtlæger' (privat praktiserende) (undtagen Region Hovedstaden)
Andet, inkl. læge uden ydernummer	'Erstatningskode', 'Fiktive' og 'Øvrigt/ukendt'

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Yderregistret (opdateringsdato 05. februar 2019).

¹⁵ Den af WHO angive DDD for Sativex: N02BG10, delta-9-tetrahydrocannabinol (THC) 2.7 mg/cannabidiol (CBD) 2.5 mg, DDD = 8 UD (= sprays).

Referencer

- ¹ MedicinForbrug Indblik 2018: Medicinsk cannabis- udbredelse af forsøgsordningen i januar 2018. Sundhedsdatastyrelsen, 2018. <https://sundhedsdatastyrelsen.dk/da/tal-og-analyser/analyser-og-rapporter/laegemidler/emnespecifikke-analyser/analyser-om-medicinsk-cannabis> (set: 13.02.19)
- ² MedicinForbrug Indblik 2018: Medicinsk cannabis- udbredelse af forsøgsordningen til og med februar 2018. Sundhedsdatastyrelsen, 2018. <https://sundhedsdatastyrelsen.dk/da/tal-og-analyser/analyser-og-rapporter/laegemidler/emnespecifikke-analyser/analyser-om-medicinsk-cannabis> (set: 13.02.19)
- ³ MedicinForbrug Monitorering: Medicinsk cannabis- monitorering af brugen 1. kvartal 2018. Sundhedsdatastyrelsen, 2018. <https://sundhedsdatastyrelsen.dk/da/tal-og-analyser/analyser-og-rapporter/laegemidler/emnespecifikke-analyser/analyser-om-medicinsk-cannabis> (set: 13.02.19)
- ⁴ MedicinForbrug Monitorering: Medicinsk cannabis- monitorering af brugen 2. kvartal 2018. Sundhedsdatastyrelsen, 2018. <https://sundhedsdatastyrelsen.dk/da/tal-og-analyser/analyser-og-rapporter/laegemidler/emnespecifikke-analyser/analyser-om-medicinsk-cannabis> (set: 13.02.19)
- ⁵ MedicinForbrug Monitorering: Medicinsk cannabis- monitorering af brugen 3. kvartal 2018. Sundhedsdatastyrelsen, 2018. <https://sundhedsdatastyrelsen.dk/da/tal-og-analyser/analyser-og-rapporter/laegemidler/emnespecifikke-analyser/analyser-om-medicinsk-cannabis> (set: 10.03.19)

Udgiver	Sundhedsdatastyrelsen
Kontakt	medicindata@sundhedsdata.dk
Web-adresse	www.sundhedsdata.dk
Titel	MedicinForbrug - Monitorering Cannabisprodukter– monitorering af brugen 4. kvartal 2018
	Rapport kan frit refereres med tydelig kildeangivelse